

УДК 378.091.33-027.22:373.2

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-93-11>

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Горобець Тетяна Вікторівна,
кандидат педагогічних наук, викладач-методист,
викладач кафедри методики музичного виховання
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
hil.tanya@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1821-1119

Шкоба Василь Андрійович,
викладач-методист, викладач кафедри хорового диригування
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
lpkshkoba@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8180-358X

Метою дослідження стало висвітлення інноваційних підходів до організації педагогічної практики зі студентами спеціальності 025 «Музичне мистецтво» в умовах карантину, спричиненого пандемією Covid-19. У статті висвітлено поняття «практика» з психологічної, соціологічної та педагогічної точки зору; розкрито зміст поняття «педагогічна практика» та розглянуто її значення; окреслено методи проведення педагогічної практики на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва у закладах дошкільної освіти під час карантинних обмежень; подано методичну систему організації практики з музики студентів педагогічного коледжу та вказано її основні завдання; визначено складники диригентсько-хорової та інструментальної підготовки студентів факультету; розглянуто поняття «карантин» та «інновація»; проаналізовано цифрові системи управління навчанням; зазначено зміст поняття «дистанційне навчання» та «дистанційні технології»; сформульовано поняття «педагогічна практика студентів педагогічного коледжу факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва».

Методологія проведеного дослідження передбачала застосування системного підходу до аналізу освітнього процесу закладу вищої освіти, зокрема в частині організації практичної підготовки бакалаврів музичного мистецтва. Дослідження проводилось із дотриманням таких методологічних принципів: об'єктивності, сутнісного аналізу, генетичного, єдності логічного й історичного, концептуальної єдності дослідження. До теоретичних та емпіричних методів дослідження включено: аналіз, синтез, моделювання, порівняння, узагальнення окремих положень наукових підходів для обґрунтування провідної ідеї дослідження, спостереження за освітнім процесом, аналіз педагогічної документації.

Дистанційне навчання в умовах карантину впроваджувалося в освітній процес завдяки дистанційним технологіям. Керівники педагогічної практики та викладачі коледжу застосовували Google Classroom, Telegram-канали, Viber та платформу для дистанційного навчання DistEdu. Для проведення занять використовують Zoom та читають лекції через Instagram. Під час карантину використання дистанційних технологій навчання у системі вищої освіти у період підготовки та проведення педагогічної практики виявилось досить дієвим. Завдяки онлайн-платформам та інструментам студентами-практикантами педагогічного коледжу проведено музичні заняття та святкові дійства у різних вікових групах закладів дошкільної освіти.

Ключові слова: вища педагогічна освіта, музичне мистецтво, практична підготовка майбутніх учителів музики, дистанційне навчання, інноваційні педагогічні технології.

PREPARATION OF STUDENTS OF THE FACULTY OF PRESCHOOL EDUCATION AND MUSIC ART FOR PRACTICE IN PRESCHOOL EDUCATION IN QUARANTINE

Gorobets Tetiana Victorivna,
Candidate of Pedagogical Sciences, Teacher-Methodologist,
Senior Teacher at the Department of Methods of Music Education
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council
hil.tanya@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1821-1119

Shkoba Vasyl Andriyovych,
Teacher-Methodologist,
Senior Teacher at the Department of Choral Conducting
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council
lpkshkoba@gmail.com
orcid.org/0000-0002-8180-358X

The aim of the study was to highlight innovative approaches to the organization of pedagogical practice with students majoring in "025 Musical Arts" in quarantine caused by the Covid-19 pandemic. The article covers the concept of "practice" from a psychological, sociological and pedagogical point of view; the meaning of the concept "pedagogical practice" is revealed and its meaning is considered; methods of pedagogical practice at the faculty of preschool education and music art in preschool education institutions during quarantine restrictions are outlined; the methodical system of the organization of practice in music of students of pedagogical college is given and its main tasks are specified; the components of conducting-choral and instrumental training of students of the faculty are determined; the concepts of "quarantine" and "innovation" are considered; digital learning management systems are analyzed; the content of the concept of "distance learning" and "distance technology" is indicated.

The methodology of the study involved the application of a systematic approach to the analysis of the educational process of higher education institution, in particular in the organization of practical training of Bachelors of Music. The study was conducted in accordance with the following methodological principles: objectivity, substantive analysis, genetic, the unity of logical and historical, the conceptual unity of the study. Theoretical and empirical research methods include: analysis, synthesis, modelling, comparison, generalization of certain provisions of scientific approaches to substantiate the leading idea of the study, observation of the educational process, analysis of pedagogical documentation.

Distance learning in quarantine was introduced into the educational process through distance technologies. School teachers and college teachers used Google Classroom, Telegram channels, Viber and the DistEdu distance learning platforms. Zoom is used for classes and lectures are given via Instagram. During the quarantine, the use of distance learning technologies in the higher education system during the preparation and conduct of pedagogical practice proved to be quite effective. Thanks to online platforms and tools, students-interns of the pedagogical college conducted music lessons and festive events in different age groups of preschool children.

Key words: *higher pedagogical education, music art, practical training of future music teachers, distance learning, innovative pedagogical technologies.*

Вступ

Вимоги сучасності спонукають науковців різних підрозділів освіти до пристосування наявних схем знання до нових об'єктів та викликів сьогодення шляхом об'єднання практичних та теоретичних знань. Саме такий підхід дає можливість підготувати до практичної діяльності фахівців необхідної кваліфікації.

Мета статті полягає у висвітленні інноваційних підходів до організації педагогічної практики (за видами) зі студентами спеціальності 025 «Музичне мистецтво» в умовах карантину, спричиненого пандемією Covid-19.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Сучасні науковці звертаються до дослідження проблем підготовки студентів музичних факультетів педагогічних ЗВО, організації та проведення педагогічної практики саме у загальноосвітніх школах з предмета «Музика». Однак проблема організації педагогічної практики з музики студентів педагогічних коледжів у загальноосвітніх навчальних закладах досліджена не досить, а питання щодо організації педагогічної практики з музики студентів педагогічних коледжів у закладах дошкільної освіти майже не вивчалися.

2. Методологія та методи

Методологія проведеного дослідження передбачає застосування системного підходу до аналізу освітнього процесу закладу вищої освіти, зокрема в частині організації практичної підготовки бакалаврів музичного мистецтва. Дослідження проводилось із дотриманням таких методологічних принципів: об'єктивності, сутнісного аналізу, генетичного, єдності логічного й історичного, концептуальної єдності дослідження. До теоретичних та емпіричних методів дослідження включено: аналіз, синтез, моделювання, порівняння, узагальнення окремих положень наукових підходів для обґрунтування провідної ідеї дослідження, спостереження за освітнім процесом, аналіз педагогічної документації.

3. Результати та дискусії

Поняття «практика» (гр. – справа, діяльність) у психологічній енциклопедичній літературі формулюється як «предметно-чуттєва форма життєдіяльності людини, об'єктивна основа єдності всіх форм її світовідношення <...> Практика – фундаментальний світоглядно-методологічний принцип діалектико-матеріалістичної філософії і психології» (Горобець, 2012: 25).

Поняття «практика» трактується у багатьох психолого-педагогічних джерелах як рушійна сила людського суспільства та пізнання.

Відомо, що компетентність роботи студентів-практикантів залежить від якісної фахової підготовки.

Основні завдання педагогічної практики, на нашу думку, полягають у використанні сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності під час музичних занять у закладах дошкільної освіти; проведенні виховної і навчальної роботи з дітьми з використанням різних теорій навчання, практичних навиків і вмінь, методичних знань із мистецьких дисциплін; упровадженні дослідницько-педагогічної діяльності на підґрунті сучасних інтегративних технологій навчання; здійсненні самоосвітнього процесу, формуванні та реалізації професійної компетентності, на основі особистого творчого потенціалу; закріпленні та вдосконаленні вже наявних знань, застосовуванні їх для вирішення конкретних педагогічно-навчальних завдань; поглибленні самоконтролю.

Оскільки темою цієї статті є підготовка студентів педагогічного коледжу відділення «Музичне мистецтво» до проведення педагогічної практики у закладах дошкільної освіти саме в умовах карантину, варто з'ясувати, що таке «карантин».

За визначенням ВООЗ, карантин – це обмеження діяльності та/або відокремлення

від інших підозрілих на зараження осіб, які не хворі, або підозрілого на зараження багажу, контейнерів, перевізних засобів або товарів таким чином, щоб запобігти можливому поширенню інфекції або контамінації. Карантин запроваджують з метою обмеження контактів інфікованої або підозрілої на інфікування особи (осіб), тварини, вантажу, товару, транспортного засобу, населеного пункту на рівні країни або між державами (Фармацевтична енциклопедія, 2020).

Карантин у дитячих установах – сукупність заходів, спрямованих на запобігання поширенню інфекційних хвороб з епідемічного вогнища й ліквідацію самого вогнища. У разі виникнення інфекційного захворювання в дитячій установі хворого негайно ізолюють, повідомляють у відповідний відділ охорони здоров'я про появу інфекційного захворювання, проводять дезінфекцію приміщення, де перебував хворий, його одягу, постільної білизни, посуду, іграшок, витримують у карантині дітей, які мали контакти з хворим. Строк карантину залежить від захворювання (Офіційний інформаційний портал Кабінету Міністрів України, 2020).

Зрозуміло, що під час введення у навчальних та виховних закладах карантинних дій навчально-виховний процес здійснюється завдяки впровадженню інноваційних технологій.

На думку О. Корбут, поняття «інновація» означає нововведення, новизну, зміну. Науковець вважає, що інновація як засіб і процес припускає введення чого-небудь нового (Корбут, 2020).

Що стосується педагогічного процесу в професійній освіті, то «інновація» розглядається О. Корбут як введення нового в мету, зміст, методи і форми навчання, організацію спільної діяльності викладачів і студентів. Ідея дистанційного навчання, на думку науковця, полягає в тому, що взаємодія викладача й студента відбувається у віртуальному просторі за допомогою Інтернету (Корбут, 2020).

Нині існують такі цифрові системи управління навчанням, як: Blackboard (додаток для інтерактивного навчання, створення навчальних груп і обміну знаннями), Century Tech (платформа з інструментами для дистанційного навчання), Edmodo (інструменти і ресурси для управління класними кімнатами і віддаленого навчання учнів та студентів), Edraak (створення і публікація інтерактивного навчального контенту), Google Classroom (безкоштовний вебсервіс, створений Google для навчальних закладів з метою спрощення створення, поширення і класифікації завдань безпаперовим шляхом), Moodle (навчальна платформа,

призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і учнів (студентів) в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища), Schoology (віртуальне середовище навчання для шкіл і закладів вищої освіти, яке дозволяє користувачам створювати, керувати і ділитися навчальним контентом), Seesaw (платформа для створення цифрових навчальних портфелів та навчальних ресурсів), Skooler (інструменти для перетворення програмного забезпечення Microsoft Office в освітню платформу) (Кухаренко, 2020).

Під час карантинних дій у помаранчевій зоні рівня епідеміологічної небезпеки підготовка студентів факультету «Дошкільна освіта та музичне мистецтво» впроваджувалася шляхом проведення занять у межах навчального заходу. Адміністрацією коледжу було виділено велику хорова аудиторію для проведення такого виду навчання. У дні запланованої практики студенти однієї групи проводили планові музичні заняття. Викладачем-методистом з педагогічної практики коледжу було розроблено графік проведення занять. Троє студентів-практикантів одного викладача-методиста проводили по одному музичному заняттю та отримували оцінку.

Під час таких занять студенти-одногогрупники імітували дії дошкільнят різних вікових груп. Вони брали участь у проведенні ігор, виконували музично-ритмічні рухи, слухали заплановані для вибраної вікової групи музичні твори, вивчали пісні. Викладач-методист корегував дії студентів. Після проведення трьох музичних занять викладач-методист перевіряв плани-конспекти своїх студентів-практикантів та оцінював їхню роботу. У цей час наступний викладач-методист та його студенти-практиканти починали проводити заплановані музичні заняття.

На нашу думку, під час такого виду навчання студенти-практиканти мають можливість удосконалювати свої навички та уміння щодо всіх видів музичної діяльності під наглядом викладача-методиста. Під час карантинних дій у червоній зоні рівня епідеміологічної небезпеки у попередньому навчальному році викладачі-методисти та студенти-практиканти нашого коледжу працювали в онлайн-режимі. У класрумні формувалися групи з педагогічної практики для освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст та освітнього ступеня бакалавр окремо.

Під час дії червоної зони ми використовували платформу ZOOM. Викладач-методист та три члени його підгрупи зустрічалися на конференціях. Члени однієї групи студентів-практикантів заздалегідь готу-

валися. Під час проходження конференції один студент виконував обов'язки керівника музичного, а два інших – дошкільнят. Студенти проводили такі види музичної діяльності, як: музично-ритмічні рухи, показ та вивчення запланованої у плані-конспекті пісні, проводили бесіду щодо вибраного для слухання музики твору.

Код доступу на конференцію відсилали задіяним у групі студентам-практикантам та заступнику директора з виробничої практики.

У месенджер Viber студенти заздалегідь демонстрували виконання запланованих музичних творів та консультувалися зі своїми викладачами-методистами. Для цієї роботи використовувалися також програми: автоматичні e-mail оповіщення Google Alerts. Під час такого виду роботи студенти-практиканти знімали відеозвіти проведення всіх видів музичної діяльності та своїм викладачам-методистам. Здобувачі освіти також систематично відсилали своїм методистам для перевірки плани-конспекти занять.

Методисти, своєю чергою, заповнювали в електронному вигляді звіти щодо проведених музичних занять для заступника директора з виробничої практики. У цій документації висвітлювалися всі електронні джерела, на підставі яких проводилися заняття. Отже, у період карантинних дій сучасні науковці втілюють у навчальний процес інноваційні здобутки у галузі педагогіки та методики навчання.

У процесі підготовки до проведення занять з педагогічної практики зі студентами третіх курсів педагогічного коледжу факультету «Дошкільна освіта та музичне мистецтво» ми використовували такі інструменти, як Google Classroom, Telegram-канали, Viber.

У студентських спільнотах висвітлювалися та оцінювалися матеріали щодо підготовки до проведення запланованих занять, а саме: відео- та аудіоматеріали, конспекти занять та бесід щодо вибраного матеріалу (відомості про композиторів та авторів текстів пісенного матеріалу для проведення бесід, відео- та аудіоматеріалів музичних творів для слухання музики, нотний матеріал творів для музично-ритмічних рухів та пісень). Також викладач-методист мав можливість провести консультації та оцінити роботу практикантів.

Наголосимо на тому, що доступ до Classroomу групи «Педагогічна практика у закладах дошкільної освіти» мали також викладачі нашого коледжу з основного та додаткового інструментів, вокалу, диригування та методики музичного навчання.

У підготовчий період між музичними заняттями (під час консультацій) студенти нашого педагогічного коледжу у Viber виконували музичні твори «наживо» (пісні з дитячого музичного репертуару, твори для музично-ритмічних рухів, твори для слухання музики тощо) та отримували від керівників практики необхідні рекомендації та пропозиції щодо якості виконання музичних творів та підготовки супровідних матеріалів для проведення музичних занять у різних вікових групах дошкільнят.

Якщо, на думку викладача-методиста, вищевказані твори не відповідали вимогам щодо якості виконання музичного інструментального чи вокального твору, цей матеріал відправляли конкретно викладачам з основного інструменту або вокалу на доопрацювання. Після перевірки матеріалів викладачем-методистом коледжу (керівником практики) всі складники майбутнього музичного заняття узгоджувалися з керівником музичним базового закладу дошкільної освіти.

Завдяки вищевказаним віртуальним платформам студенти третіх курсів під час проходження педагогічної практики в умовах карантину брали участь у проведенні тематичних занять у старших, середніх та молодших групах закладів дошкільної освіти в онлайн-режимі.

Зазначимо, що студенти-практиканти нашого відділення, проводячи музичні заняття та свята в закладах дошкільної освіти під час карантину, використовували сервіси платформи Zoom. Цей сервіс дає можливість викладачам та студентам ділитися візуальною та вербальною інформацією. Завдяки активній участі в онлайн-заходах у межах платформи Zoom учасники освітнього процесу не тільки обмінюються запланованою інформацією, але й мають можливість отримати інформацію щодо оцінювання практичних результатів. Вказана платформа дає можливість спілкуватися та ділитися інформацією не тільки студентам та педагогам-методистам, а й музичним керівникам та вихователям дошкільних закладів, залученим до навчального процесу груп дошкільнят.

Викладачами-методистами педагогічного коледжу та керівниками музичними закладів дошкільної освіти вчасно та якісно була проведена робота щодо планової підготовки та перевірки знань та практичних навичок студентів-практикантів. Викладачі індивідуальних дисциплін (інструментальної, вокальної та диригентсько-хорових секцій), викладачі-методисти педагогічної практики в закладах дошкільної освіти та керівники музичні мали можливість оці-

нити якість роботи та рівень сформованості знань і навичок щодо індивідуальних занять з основного та додаткового інструменту, акомпанементу, вокалу та диригування студентів-практикантів третіх курсів педагогічного коледжу факультету «Дошкільна освіта та музичне мистецтво». Зазначені вище студенти виконували твори «наживо» у Viber та висилали відеоматеріали в Classroom.

Необхідно зазначити, що викладачі Луцького педагогічного коледжу під час карантину постійно підвищували свій професійний рівень. Науковці різних ланок професійної освіти в онлайн-режимі вибирали різноманітні платформи для дистанційного навчання.

Дистанційне навчання в умовах карантину впроваджувалося в освітній процес завдяки дистанційним технологіям. Керівники педагогічної практики та викладачі коледжу застосовували Google Classroom, Telegram-канали, Viber та платформу для дистанційного навчання DistEdu. Для проведення занять використовували Zoom та читали лекції через Instagram.

Висновки

Отже, під час карантину використання дистанційних технологій навчання у системі вищої освіти у період підготовки та проведення педагогічної практики виявилось досить дієвим. Завдяки онлайн-платформам та інструментам студентами-практикантами педагогічного коледжу проведено музичні заняття та святкові дійства у різних вікових групах закладів дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горобець Т.В. Методичні засади організації практики з музики студентів педагогічного коледжу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2012. 310 с.
2. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/3440/karantin> (дата звернення: 27.11.2020).
3. Офіційний інформаційний портал Кабінету Міністрів України. Коронавірус в Україні. Карантинні заходи. URL: <https://covid19.gov.ua/karantynni-zakhody> (дата звернення: 27.11.2020).
4. Корбут О.Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123> (дата звернення: 25.10.2020).
5. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : колективна монографія. URL: http://dl.khpi.edu.ua/pluginfile.php/97667/mod_resource/content/1/ (дата звернення: 15.11.2020).

REFERENCES

1. Horobets, T.V. (2012). *Metodychni zasady orhanizatsiyi praktyky z muzyky studentiv pedahohichnoho koledzhu: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. [Methodical bases of the organization of practice on music of students of pedagogical college: dissertation]*. Kyiv, 2012. 310 p. [in Ukrainian].

2. Farmatsevtichna entsyklopediya [*Pharmaceutical encyclopedia*]. Retrieved from: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/3440/karantin> [in Ukrainian].

3. Ofitsiyinyi informatsiyinyi portal Kabinetu Ministriv Ukrainy. Koronavirus v Ukraini. Karantynni zakhody. [Official information portal of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Coronavirus in Ukraine. Quarantine measures]. Retrieved from: <https://covid19.gov.ua/karantynni-zakhody> [in Ukrainian].

4. Korbut, O.H. (2020). Dystantsiyne navchannia: Modeli, tekhnolohiyi, perspektyvy. [Distance learn-

ing: Models, technologies, prospects]. Retrieved from: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123> [in Ukrainian].

5. Kukhareno, V.M., Bondarenko, V.V. (2020). *Ekstrene dystantsiyne navchannya v Ukraini: kolektyvna monohrafiya* [*Emergency distance learning in Ukraine: a collective monograph*]. Retrieved from: http://dl.khpi.edu.ua/pluginfile.php/97667/mod_resource/content/1/ [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 15.12.2020.
The article was received 15 December 2020.*